

ANALIZA INTEGRĂRII PACTULUI VERDE EUROPEAN ÎN STRATEGIILE NAȚIONALE

Corina COSTIUC

Departamentul Economie și Management, grupa AA221, Facultatea Inginerie Economică și Business, Universitatea Tehnică a Moldovei, Chișinău, Republica Moldova

Coordonator științific: Cornelia Crucerescu, conf. univ., dr., Universitatea Tehnică a Moldovei

Rezumat. Republica Moldova (RM) - țară candidat pentru aderarea la Uniunea Europeană (UE), trebuie să se alinieze principiilor și valorilor europene. Calea este multidimensională, cea mai actuală și necesară direcție este dezvoltarea durabilă, ce se axează pe implementarea obiectivelor de dezvoltare durabilă și acțiunilor Pactului Verde European (PVE). În lucrarea prezentată sunt menționate inițiativele, strategiile UE ce sunt reflectate în PVE. Articolul prezintă pașii ce urmează să-i întreprindă țara noastră pentru a se alinia la principiile și valorile europene pentru sustenabilitate, țintele medii și cele finale. Sunt analizate unele acțiuni ce au fost deja întreprinse în țara noastră în diverse domenii pentru protejarea mediului, a infrastructurii. Este argumentată necesitatea implementării obiectivelor PVE în RM, importanța acestuia pentru fiecare din noi.

Cuvinte cheie: dezvoltarea durabilă, indicatori, strategii, acțiuni.

Introducere

Republica Moldova sprijină obiectivul UE de a atinge neutralitatea climatică până în 2050. În ultimii ani s-au alocat doar 0.5% din PIB național pentru protecția mediului, țările UE atribuind în jur de 1.9%. Datele statistice a statelor UE arată că țara noastră ocupă una dintre ultimele poziții în emisiile de CO₂. Analizând perioada anilor 2010-2020 constatăm că emisiile gazelor cu efect de seră au constituit circa 13.4 mil.tone, emisiile provenite din sectorul agricol fiind 14.5%, iar din deșeuri - 11.2%. Dispariția biodiversității este alarmantă, din numărul total de specii 62% sunt amenințate cu dispariție, mamiferele - 40%, păsările - 22%. 208 specii de plante din 5.5 mii sunt incluse în Cartea Roșie. Îmbucurătoare este tendința de creștere a gradul de împădurire, chiar dacă este încă modestă, care s-a majorat de la 11.1% la 11.4%, în dependență de zonă. Progrese sunt și în sistemul public de alimentare cu apă, zonele rurale, lungimea rețelelor de apeduct a crescut cu 81.4%, de la 8509.9 km la 15436.1km [1].

Sunt necesare măsuri de a transforma economia națională după principiile de sustenabilitate, onorând obligațiile asumate în baza Acordului de la Paris privind schimbările climatice.

Pactul Verde European - actuala strategie de dezvoltare a Uniunii Europene.

PVE lansat de Comisia Europeană în decembrie 2019, constă în revizuirea fiecărei legi existente cu privire la schimbările climatice și introducerea unor noi reglementări privind economia circulară, biodiversitatea, stabilirea și aplicarea obiectivelor naționale stricte de reducere a emisiilor în așa sectoare ca construcții, transport, renovarea clădirilor, agricultura și inovare. Pentru atingerea scopurilor și a obiectivelor sale Europa trebuie să reducă emisiile de CO₂ cu cel puțin 55% până în 2030, în comparație cu nivelurile anului 1990.

Domeniile de aplicare a PVE, strategiile și inițiativele sale [2]:

- Energie - Programul „REPowerEU” - energie sigură și durabilă la prețuri accesibile.
- Agricultură - Strategia „De la fermă la consumator” - securitatea alimentară în urma schimbărilor climatice și al declinului biodiversității.
- Industrie - „Strategia Industrială pentru Europa” - reducerea amprentei de carbon, crearea de piețe-lider în domeniul tehnologiilor curate și creșterea eficienței energetice a clădirilor.

- Climă - „Planul privind obiectivul climatic pentru 2030” – reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră cu minim 55%, încurajarea partenerilor internaționali pentru contribuirea la micșorarea temperaturii globale cu 1,5°C - 2°C.
- Cercetare și inovare - prevede prezentarea de soluții concrete pentru restaurarea oceanelor și a apelor, îmbunătățirea sistemului alimentar, orașe inteligente.

Pentru ca PVE să atingă obiectivele stabilite este necesară implicarea și contribuția fiecărei țări având activități determinate pentru nivelul regional și local, individual pentru fiecare persoană.

Ajustarea politicilor de țară la prevederile Pactului Verde European

Țara noastră a stabilit ținte noi pentru reducerea emisiilor de dioxid de carbon, și-a propus către 2030 să reducă emisiile de gaze cu efect de seră (GES) cu 70% - 88% față de 1990.

Indicatorii generali ce stau la baza menținerii mediului sănătos și situația din ultimii ani din țara noastră privind mediul, ținte medii(2025) și ținte finale(2030) sunt prezentate în Tab.1 [3].

Tabelul 1.

Indicatorii de evaluare a mediului, ținte medii, ținte finale

Indicatori generali	Sursa	Valoarea de referință	Ținte medii	Ținte finale
1.Clasa de calitate a apelor din bazinul râurilor Nistru, Prut, subbazinele hidrografice (I-foarte bună, II-bună, III-poluată moderat, IV-poluată, V-foarte poluată)	Agencia de Mediu (AM)	III (2017)	II	II
2.Ponderea deșeurilor reciclate, %	AM	44.4 (2018)	50	56
3.Ponderea suprafețelor acoperite cu păduri, terenuri cu vegetație forestieră din suprafața țării, %	AM	13.4 (2020)	14.8	16.3
4.Cantitatea de emisii de substanțe poluante în aer de la sursele mobile, mii tone/1 persoană	Biroul Național de Statistică (BNS)	100 (2016-2020)	60	40
5.Emisii totale de CO2 raportate la o unitate de PIB, %	Ministerul Mediului	4 (2019)	5	7
6.Rata de conectare a populației la serviciile de salubritate, %	BNS	58.9 (2021)	65	75

Strategiile aprobate de conducerea țării ajustate la legislația de mediu al cerințelor UE [4-5]

- *Strategia națională de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”* prevede modalități de îmbunătățire a vieții cetățenilor și europenizarea instituțiilor.
- *Strategia de mediu până în 2030, Programul de dezvoltare cu emisii reduse până în 2030* includ programe ce țin de reducerea emisiilor cu efect de seră, asigurarea mediului sănătos.
- *Programul de promovare a economiei verzi pentru perioada 2023-2027*, include modificarea și implementarea tacticilor orientate spre antreprenori în a nu dăuna mediului.
- *Programul național de împădurire* se axează pe extinderea suprafețelor de păduri pentru următorii 10 ani cu cel puțin 145 mii ha.
- *Regulamentul privind etichetarea ecologică* – promovarea produselor cu impact redus asupra mediului, informații precise și corecte pentru consumatori.

Organizațiile internaționale ce susțin RM:

UNECE (Comisia Economică pentru Europa a Națiunilor Unite) și UNEP (Programul Națiunilor Unite pentru Mediu) - asistență în elaborarea, perfecționarea legislației pentru evaluarea Strategică de Mediu (ESM), Evaluarea Impactului de Mediu (EIM); UNIDO (Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltarea Industrială) - participă la ecologizarea Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ÎMM); Banca Mondială - ajutor în elaborarea serviciilor de ecosistem, asigurarea unui trai decent.

Acțiuni întreprinse pentru dezvoltarea durabilă în contextul alinierii la PVE [6-7]:

- Modernizarea a 12 școli devenite școli verzi. Au fost inițiate proiecte ce țin de eficiența energetică și microclimat, managementul deșeurilor și spațiile verzi.

- Colegiul Industrial din Ungheni a devenit prima instituție de învățământ din țară dotată cu o seră hidroponică, având echipament de ultimă generație. Testele au demonstrat că plantele din seră au un conținut de nitrați mai mic de 20 ori decât norma maximă admisibilă.
- În raionul Edineț au început lucrările de construcție pentru 5 proiecte de infrastructură ce au inclus reabilitarea și extinderea rețelei de 40 km de apeduct.
- Au fost procurate troleibuze noi în Chișinău, Bălți, extinse și modernizate benzile pentru autobuse, troleibuze, transport public, pietoni, în vizor infrastructura pentru biciclete.
- Parcul industrial „Tracom” și Zona Economică Liberă „Vulcanes” desemnate teritorii pilot pentru testarea introducerii elementelor metodologice ale unui parc eco-industrial, complexe tehnologice, economice, ecologice, ce urmează să asigure cu locuri de muncă noi, să primească centre de cercetare științifică, să ofere pregătire continuă, prognoze.

Concluzii

Transformarea verde nu este un proces de moment, ci un proces de lungă durată. Atât conducerea cât și fiecare din noi trebuie să contribuie la modernizarea și ecologizarea țării în care trăiește. Aderarea țării noastre la PVE cu susținerea UE oferă posibilitatea de a efectua schimbări majore în limitarea consumului de combustibili fosili, reducerea volumului de deșeuri și a poluării prin intermediul conservării și reciclării energiei și resurselor. Este datoria fiecăruia să contribuie acum pentru a avea un mediu sănătos, biodiversitate variată, alimente sănătoase, apă curată, tehnologii inovatoare, infrastructură eficientă energetic.

Republica Moldova are viitor, iar viitorul suntem noi.

Referințe

1. Raport național bazat pe setul OCDE de indicatori ai creșterii verzi. Analiza situației din 2021 pag.10-34-50-54-61, [accesat 18.02.2023]. Disponibil [Indicators-in-Moldova-ROM-1.pdf](#)
2. Pactul Verde European [accesat 18.02.2023]. Disponibil:https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_ro
3. Monitorul Oficial Nr.409-410. Obiectivul general 10. Asigurarea unui mediu sănătos și sigur, pag.44, [accesat 18.02.2023]. Disponibil: <https://monitorul.gov.md/ro/monitorul/view/pdf/2579/part/1#page=40>
4. Regulamentul privind etichetarea ecologică [accesat 18.02.2023]. Disponibil: <https://www.mediugov.md/>
5. Politica de mediu a R.M. va fi aliniată la Pactul Verde European 06.02.2023, [accesat 18.02.2023]. Disponibil:<https://www.moldpres.md/news/2023/02/06/23000910>
6. Buletinul Informativ al Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova. Cooperarea UE-R.Moldova: noutăți noiembrie – decembrie 2022, pag-113, [accesat 18.02.2023]. Disponibil: https://issuu.com/asistentauemoldova/docs/newsletter_01-03_2022_ro
7. EU Green week 2022 – EU for Moldova [accesat 18.02.2023]. Disponibil: <https://eu4moldova.eu/eu-green-week/>